

جستاری در سنت و مدرنیسم و تأثیر آن بر صنایع دستی

دکتر ابوالقاسم دادور

نازنین قریب پور شهریار

فرناز عرب‌نیا

سرشناسه: داور، ابوالقاسم، ۱۳۴۱-

عنوان و نام پدیدآور: جستاری در سنت و مدرنیسم و تأثیر آن بر صنایع دستی / مولفان: ابوالقاسم داور، نازنین قریب پور شهریاری، فرناز عرب نیا

مشتخصات نشر: تهران: دانشگاه الزهراء (س)، ۱۳۹۴

مشتخصات ظاهری: ۵۰۰ صفحه، مصور

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۰۲-۶۰-۷

فبا

وضعیت فهرست نویسی:

یادداشت: کتابخانه: ص ۴۸۷

نمایه

یادداشت:

موضوع: صنایع دستی - ایران

موضوع:

موضوع: تجدد - ایران

موضوع:

موضوع: تجدد

موضوع:

موضوع: سنت و سنت گرایی

موضوع:

موضوع: تجدیدگرایی (هنر)

موضوع:

موضوع: قرآنچید

موضوع:

شناسه افزوده: قریب پور شهریاری، نازنین، ۱۳۵۷-

شناسه افزوده:

عرب نیا، فرناز، ۱۳۵۶-

شناسه افزوده:

دانشگاه الزهراء

شناسه افزوده:

۱۳۹۴/۱۰/۲۷

رده بندی کتبی:

۷۴۵/۵۰۹۵۵

رده بندی یونیسکو:

۳۱۰۲۹۷۲

شماره کتابشناسی ملی:

عنوان کتاب: جستاری در سنت و مدرنیسم و تأثیر آن بر صنایع دستی
مولفان: دکتر ابوالقاسم داور (عضو هیئت علمی دانشگاه الزهراء)،
نازنین قریب پور شهریاری، فرناز عرب نیا • ویراستار: حمیدرضا توسلی •
ناشر: دانشگاه الزهراء • مدیر اجرایی: دکتر فاطمه عباسی •
صفحه آرا: حبیب عزیزی • طرح جلد: رویا روزبهبانی
چاپ اول ۱۳۹۴ • تیراژ: ۱۰۰۰ جلد • شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۰۲-۶۰-۷
قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

مراکز پخش: دانشگاه الزهراء ۰۲۱۸۸۰۴۸۹۳۳ و انتشارات مرکب سپید ۹۱۲۵۱۳۷۲۶

حق چاپ برای ناشرین محفوظ است

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
	* فصل اول
۱۱	سنت
۱۲	- مفهوم سنت در لغت
۱۴	- سنت در تعالیم اسلامی
۱۵	- سنت در عرف متفکران
۱۹	- هنر سنتی
۳۱	هنر مقدس
۳۵	هنر دینی
۴۳	هنر اسلامی
۴۹	- هنر و هنرمند سنتی
۵۶	- برداشت از سنت
۶۰	- بازگشت به سنت
۶۴	- سیاستهای فرهنگی و اقتصادی در جامعه‌ی سنتی

* فصل دوم

۷۱	مدرنیسم
۷۱	- واژه و مفهوم مدرن
۷۵	- مدرنیسم
۸۰	- مدرنیته
۸۵	رنسانس
۸۸	رفورماسیون
۹۰	عصر روشنگری
۹۳	انقلاب صنعتی
۹۸	- دستاوردهای مدرنیته
۱۰۳	حوزه اجتماعی
۱۰۸	حوزه فرهنگی
۱۱۰	رسانه‌های گروهی
۱۱۱	حوزه علم
۱۱۳	بحران موج مدرن
۱۱۵	- مدرنیته و جوامع
۱۲۱	- هنر مدرن
۱۲۲	هنر مدرن و زیبایی‌شناسی
۱۲۶	هنر مدرن، بیان آرمان‌گرا
۱۲۹	کارکرد اجتماعی هنر مدرن
۱۳۶	هنر مدرن و اطلاع‌رسانی

* فصل سوم

- ۱۳۹ تعامل سنت و مدرنیسم
- ۱۳۹ - جامعه‌ی سنتی و جامعه‌ی مدرن
- ۱۴۷ - پیشرفت در دنیای سنتی
- ۱۵۳ - شاخصه‌های مدرنیته و سنت
- ۱۵۴ رویارویی فرهنگ‌های سنتی و مدرن
- ۱۵۷ تعامل سنت و مدرنیسم در ژاپن
- ۱۵۹ پیشرفت صنعتی

* فصل چهارم

- ۱۶۳ تعارض سنت و مدرنیسم
- ۱۶۴ - تقابل دیدگاه‌های سنتی و مدرن
- ۱۶۹ - انسان در جوامع سنتی و مدرن
- ۱۸۰ - مدرنیته در جوامع توسعه نیافته
- ۱۸۲ - نشانه‌هایی از مدرنیته

* فصل پنجم

- ۱۸۵ پست مدرنیسم
- ۱۸۵ - واژه و مفهوم پست مدرن
- ۱۸۶ - تاریخچه‌ی پیدایش پست مدرن
- ۱۸۹ - ویژگی‌های پست مدرن
- ۱۹۷ - هنر و سنت در پست مدرنیسم
- ۲۰۰ هنر پست مدرن و جهان سوم

۲۰۳ پست مدرن و هنر ایران

* فصل ششم

۲۰۹ ورود مدرنیسم به ایران

۲۰۹ - ایران از صفویه تا امروز

۲۲۵ - حکومت پهلوی

۲۲۹ - توسعه‌ی صنعتی در ایران

۲۳۱ - رویارویی سنت و تجدد در ایران

۲۳۷ هنر ایران و نوگرایی

۲۳۹ - نقاشی قهوه‌خانه

۲۴۲ - سال‌های شکل‌گیری مدرنیسم

۲۴۴ مؤسسات هنری

۲۴۸ بینال‌های تهران

۲۵۲ - اصالت و هویت هنر ایرانی

۲۵۹ - مکتب سقاخانه

۲۶۷ - دوران پس از انقلاب اسلامی

۲۷۱ هنر سفالگری در پس از انقلاب اسلامی

۲۷۹ نگارگری و نقاشی پس از انقلاب

* فصل هفتم

۲۸۱ صنایع دستی و جایگاه آن در ایران

۲۸۱ - صنایع دستی و ویژگی‌های آن

۲۸۹ - صنایع دستی ایران

- ۲۹۷ - تنوع صنایع دستی در ایران
- ۲۹۷ - نقش صنایع دستی در بهبود اوضاع اقتصادی و اجتماعی
- ۳۰۹ اشتغال‌زایی
- ۳۱۴ عدم مهاجرت روستاییان به شهرها
- ۳۱۷ صنایع دستی و صادرات
- ۳۳۰ - سنت و تقدس در صنایع دستی
- ۳۳۷ - هویت در صنایع دستی ایران

* فصل هشتم

- ۳۴۱ صنایع دستی معاصر در ایران
- ۳۴۱ - تحول در صنایع دستی
- ۳۴۵ - باز تولید صنایع دستی
- ۳۴۸ - مشکلات صنایع دستی و راهکارهای آن
- ۳۶۴ - سنت و مدرنیسم و بازتاب آن در صنایع دستی
- ۳۷۳ - تأثیر تکنولوژی بر صنایع دستی
- ۳۸۸ - نقش آموزش در صنایع دستی
- ۳۹۳ * نتیجه‌گیری

* فهرست مصاحبه‌شوندگان به ترتیب حروف الفبا

- ۳۹۹ - آقای آیت‌اللهی، حبیب الله
- ۴۰۷ - آقای افشار مهاجر، کامران
- ۴۱۰ - آقای اکبری، عباس
- ۴۱۴ - آقای ریخته‌گران، محمدرضا

- ۴۲۰ آقای زاویه، سعید -
- ۴۳۱ آقای گلکار تهرانی، سعید -
- ۴۴۳ آقای مکی‌نژاد، مهدی -
- ۴۴۹ * تصاویر
- ۴۸۷ * فهرست منابع
- ۴۹۷ * نمایه

www.ketab.ir

مقدمه

کشوری با تاریخ کهن و سنت‌های فراوان چون ایران، در عصر تجدد با وضعیتی مبهم مواجه شده است. موضوع تجدد از چند قرن پیش آغاز شد و مفاهیمی چون مدرنیسم، مدرنیزاسیون، مدرنیته و توسعه را در پی داشت. غرب که محل تولد این جریان بود، تجدد را همانند کودکی پروراند و تا این جریان به کشورهای شرقی رسید، تبدیل به غول تجدد شده بود و این برخورد دو قدرت سنت و تجدد بود. سنت ناگزیر در برابر تجدد - که چون گیاه خودرو همه جا وسعت می‌یافت - قرار گرفت و راه گریز آن را بست. ترس از دست دادن سنن و ارزش‌ها تبدیل به مسأله‌ای اساسی در بین سنت‌گرایان و برخی از متفکرین و روشنفکران شد و برای حل این مسأله تلاش‌های فراوانی به عمل آمد. کوشش‌های به عمل آمده، گاه مؤثر و گاه بیهوده بوده است. این نکته که بازگشت به گذشته عمده‌تأراهی رو به فنا و نابودی است و غیر قابل اجرا، بر همه حتی سنت‌گرایان افراطی نیز روشن است. از انسان معاصر در دنیای مدرن امروز نمی‌توان توقع داشت که در گذشته باقی بماند و این انسان معاصر وارث فرهنگ غنی ایرانی است که فرهنگ و سنت‌ها هویت وی را شکل می‌دهند، کنار گذاشتن یکی و غرق شدن در دیگری اشتباهی است که افراطیون به آن دچار شده‌اند.

همراهی هنر و تجدد نیز از دنیای مدرن پیروی می‌کند، هنر مدرن و تغییرات ژرفی که به یک باره در هنر ما رخ داد، هنر را دچار چالشی ژرف نمود. از میان هنرها، هنر صنایع دستی که معرف سنت کهن ایران و روح والای هنرمند ایرانی است را انتخاب کردیم تا این هنر سنتی را در دنیای مدرن واکاوی نماییم.

برای بازبینی مشکلات و دلایل کاهش کمی و کیفی صنایع دستی لازم دانستیم تا صنایع دستی ایران را که همواره با سنت‌ها و گذشته عجین بوده و از بزرگترین حاملان هویت ملی و بومی ایران به شمار می‌رود را در دنیای مدرن و ارتباط آن با موج مدرن بررسی کنیم. آیا مدرنیسم راه حلی برای خروج صنایع دستی از بحران دارد؟ آیا مدرنیسم سبب پیشرفت این هنر صنعت است و یا برعکس باعث بی‌هویتی و از دست دادن ارزش‌ها و اصالت‌ها خواهد شد؟ و اگر باعث پیشرفت آن می‌شود؛ راهکارهای آن چیست؟

در این خصوص، سنت، مدرنیسم، مدرنیته، مدرنیزاسیون، ماشینیزم، تکنولوژی و صنایع دستی را مورد بحث قرار داده و از نظریات اساتید صاحب نظر در این زمینه جهت پاسخ به پرسش‌های مان بهره بردیم. امید آن که این کنکاش آغاز راه مطالعات و تحقیقات غنی‌تری در زمینه‌ی این هنر محجور باشد.